

קימל אשכולות אדריכלים

"אנחנו רואים עצמנו שותפים למאמץ לייצר אדריכלות שפויה, בתוך סביבה נתונה, משתנה והיפראקטיבית. אדריכלות שלא מקבלת שום דבר כמובן מאליו ומציבה סימני שאלה בכל מקום"

מאת / חדווה אלמוז

▲ בית באפקה.
▶ מכון ון ליר - Van Lear, ירושלים.

המשרד הוקם בשנת 1986 על ידי: איתן קימל - בוגר הפקולטה לאדריכלות ותכנון ערים מהטכניון בחיפה, ואוניברסיטת TH-DELFT, הולנד. בעבר היה מרצה בכיר בטכניון, והיום, באוניברסיטת תל אביב. מיכל קימל אשכולות - בוגרת הפקולטה לאדריכלות ותכנון ערים, מהטכניון בחיפה, מרצה בפקולטה לאדריכלות, אוניברסיטת תל-אביב, הייתה במשך שנתיים יו"ר עמותת האדריכלים של אזור תל-אביב והמרכז. אדריכלים עמיתים ושותפים - אילן כרמי - שותף, שחף זית - אדריכל עמית. וכן עובדים במשרד 12 אנשי צוות נוספים.

"באדריכלות שלנו, הבוחנת את גבולות הדיאלוג עם הסביבה, האתגר טמון בהקשבה, המאפשרת תגובה, שמכבדת את הסביבה", מסביר איתן. "אמירה חדשה, גם אם היא מושמעת בקול שקט, היא מובנת כאשר הסביבה איכותית, יפה, בעלת ערכים אורבאניים או היסטוריים, אבל בסביבה אגרסיבית, בה קיימים רעשים אורבאניים וכיעור, הצליל השקט הופך למחאה רועמת, המציעה אלטרנטיבה של אדריכלות שאינה נכנעת לחמדנות שיווקית, אלא מחפשת סדר שפוי".

האדריכלות של קימל אשכולות, צופנת סוד כלפי חוץ, שומרת על פרופיל שקט, ממושמע וצנוע. ואילו כלפי פנים - בולט חופש מוחלט. המחויבות ללקוח ולסביבה נשמרת בקנאות. אך מעבר לכך ובעיקר, ההתייחסות של קימל אשכולות מופנית לעיר, שהיא הלקוח של הפרויקט ולא רק של היזם. המשרד מרבה לעסוק במבני ציבור, בנייני פקולטות, בתי ספר, כפרי נופש, מבנים בכל רחבי הארץ, בתים פרטיים ובנייני מגורים, שרבים מהם מרוכזים בשכונת נווה צדק ובמרכז העיר תל-אביב. משנת 1990 ועד היום זכה המשרד ב-11 תחרויות אדריכלות שונות בארץ ובעולם והציג ב-6 תערוכות. ■

4

2. מבט מהסלון לעבר החצר האחורית. 3. הכניסה לבית. 4. קיר "תלוי" מול הכניסה (חלוונות אלומיניום: "אפקס").

הבחירה: שימוש בחומרים, שלכאורה נראים פשוטים, אך נותנים מענה מיוחד: ליופי, לתחושת גדול, לקרירות נעימה ולשקיפות המחלקת וגם מקשרת בין חללי הבית.

כלפי חוץ, הבית מסתגר מאחורי חומות של טיח ורק מצוץ-נסתר מבעד למשרביית העץ שבפינה הדרומית. גם מי שיתאמץ להציץ, לא יגלה דבר על המשפחה, הורים ושלושה ילדים, ועל מה שקורה בחדריהם הפנימיים, כי המעטפת, המגוננת מקרני השמש, מסתירה את הפנים מעיני זרים. הבית, על חלליו הפנימיים, פונה אל גינה אחורית קטנה, בה עצי פרי, פרחים ובריכת שחייה.

למרות המופנמות, הושקע מאמץ רב בעיצוב החזית, שפונה לכיוון הרחוב. הכניסה מדלגת על משטחי מדרגות מרחפים מעל מפלי מים כמו היו "הבית על המפל" של פרנק לויד רייט. הנכנס לבית ועולה במדרגות, יוכל לראות שמאחורי המשרבייה יש מעטפת נוספת שלישית - קיר זכוכית בפרופיל בלגי. כל המעטפות מנותקות זו מזו, ואפילו המדרגות מנותקות מהקיר ב-5 ס"מ. מעטפת שלוש השכבות והניתוקים ביניהם, מעבר למראה מרשים, מוסיפים לבידוד הבית מפני חום.

מבואת הבית היא חלל גדול, המייצר רגע של התבוננות בכניסה. יועצי פג-שואי יגידו שהמבואה, על הקיר התלוי באוויר מולה והציור שעליו, מרגיעים את האנרגיה הפורצת לבית. אחרים יגידו שזהו ביטוי לתפיסה התכנונית, כמו שאומר איתן קימל: "הבית לא נפתח בקלות".

2

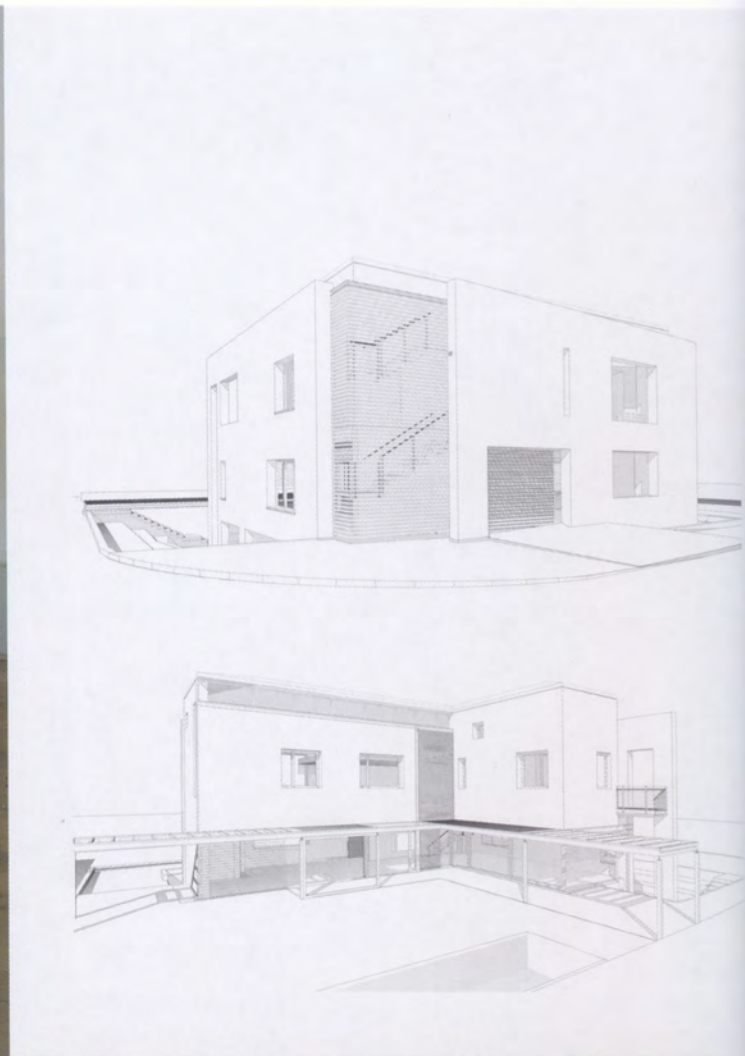
קיר מרחף מול דלת הכניסה מסתיר קמעה את הגינה, שהיא המשך ישיר לבית, וקרירות זכוכית מהווים גבול בין פנים לחוץ

3

6

5

91

**שלושה גוונים
בלבד שולטים
בחללי הבית,
כשהעיקר בו זו
השקיפות,
אלמנט של
השקפה**

הגינה השקטה, הפנימית והמטופחת לא נגלית מהמבואה, אלא מבצבצת בלבד. רק אחרי המבואה היא נגלית כמו הייתה קודש הקודשים, שלא כל אחד רשאי לראות, ונדרשים שלבים רבים כדי להגיע אליו. אבל כשהגינה נגלית, זה נעשה באופן טוטאלי: כל החזית היא 20 מטר של קיר זכוכית מהרצפה עד התקרה בפרופיל בלגי עדין, שכמו מנסה להיעלם אף הוא בשקיפות מושלמת, בשקט ומבלי להשאיר עקבות. אפילו פינות הקיר נגמרות במפגש של שתי זכוכיות, ללא פרופיל.

אין דבר שמחזיק את החזית השקופה מלבד עמודי פלדה עדינים של 10x10 או 20x20, וגם הם מנותקים, ומייצרים מרחב חופשי ושקוף. אפילו הווילונות התביישו בעצם קיומם, והתגלגלו ונעלמו בתוך נישות בתקרה הפנימית. ובכל זאת, מי שיחפש קירות, יגלה בצד הצפוני המרוחק מעין אלתור על קיר, שניצב במרכז קיר הזכוכית. זהו, למעשה, קיר דק של "ווילהורד", שבנוי ממש כאילו היה זכוכית, שיושבת בפרופיל הבלגי.

החזית השקופה נועדה לטשטש את הגבול שבין פנים וחוץ, ובכך להגדיל את ששת המטרים של רוחב חדר האירוח. גם ריצוף הטרורורטין ממשיך לחוץ ועוזר להגדלה. זה אותו ריצוף, אלא שבחוץ הוא ללא ליטוש, מהתקרה בעיצובו של אינגו מאור, ובהשראת האמן פונטנה. כשהשקיפות הזו מקיפה משלושת צידיה את פינת האוכל באופן בולט של 2 מטר כלפי החוץ, היא הופכת מחזית שמטשטשת גבולות לחזית שמגדירה חללים. כך מקבלת פינת האוכל ביטוי מובהק של ישיבה בחממת חורף אנגלית בלב גן פרטי. קירות המטבח, שליד פינת האוכל, חופו בזכוכית (שקופה, כמובן), ומשטח האי שבמרכז עשוי טרוורטין כמו הריצוף.

השקיפות חוזרת שוב במעקה הקומה השנייה והמדרגות, הבנוי מזכוכית 15 מ"מ נקייה ללא פרופיל. המדרגות מובילות למרתף עם חדרי שרות וחדר ביליארד, קולנוע וסטודיו כושר.

בקומה העליונה ממוקמים חדרי השינה. מהמרפסות הפנימיות המובילות אליהם יכולים בני המשפחה להשקיף על הכניסה ועל באי הבית. חדר ההורים נמצא מצידו האחד של הגשר שמעל המבואה, ושני חדרי הילדים מצידו השני. בכל חדר יש גלריה פנימית, המשמשת כפינת אירוח קטנה והמיטות ממוקמות במשטח התחתון. בחדר ההורים משמשת כונונית במרכז להסתרת טלוויזיית הפלזמה הנחבאת בתוכה. בחדר הרחצה מנותקת האמבטיה מהרצפה על שני לוגים של עץ גושני, כאזכור מרוחק של הניתוקים החוזרים בבית. יחידה נוספת לילד הבוגר בנויה בעליית גג האבץ, ויש מעלית המקשרת בין כל קומות הבית.

הגוון השולט בבית הוא חום - קרם בהיר. ריצוף האבן ופרקט העץ, הקירות, פרופילי העץ הפנימיים של החלונות, הריהוט, השטיחים ואפילו המגבות והתמונות - כולם בגווי חום - צהוב - קרם. על רקע זה בולטים אלמנטים בודדים בגוון שחור או אפור, כמו היו קווי עפרון על נייר שרטוט בהיר. המטבח, חדר הרחצה של הילד הגדול, גג האבץ, שלד הפלדה וספי החלונות עשויים כולם פלדה 10 מ"מ.

תאמרו מעט מדי צבע, תאמרו שאת הצבע והחיים מכניסים הגינה והאנשים, כך או כך, זה לא עניין של שקיפות; זו שאלה של השקפה. ■

5. יחידת הורים.
6-7. יחידת דוור של הבן
הבוגר. (פרקט: "קאר פרקט").

90